

Bestuurlijke afspraken SZW en VNG: extra impuls inburgering 'en ondertussen'

Begeleiding en ondersteuning bij inburgering richting het nieuwe stelsel

Inleiding

- Het Rijk en de VNG onderschrijven het belang van inburgering en taalverwerving voor de participatie en integratie van statushouders.
- Het huidige inburgeringsstelsel kent een aantal nadelen: veel statushouders zijn onvoldoende in staat om zelf passend inburgeringsonderwijs te kiezen, cursusaanbieders zoeken soms de randen van het leenstelsel op of gaan daar overheen (fraude), inburgeraars starten te laat met de inburgering, het stelsel staat te veel op zichzelf; er is te weinig verbinding met participatie/integratie.
- Het inburgeringsbeleid wordt momenteel gewijzigd, waarbij de inzet is gemeenten meer regie op de inburgering te geven door begeleiding en activering van inburgeraars en het positioneren van het inburgeringsbeleid binnen het brede sociale domein. Het taalniveau van de inburgering wordt in het nieuwe stelsel verhoogd van A2 naar B1.
- Om in aanloop naar het nieuwe stelsel statushouders te begeleiden, ondersteuning te bieden en te activeren bij het vinden van geschikt inburgeringsonderwijs stelt het kabinet in de periode 2019 – 2020 middelen beschikbaar aan gemeenten.
- Daarmee zullen zij in samenwerking met relevante uitvoeringspartners een extra impuls geven aan het taalverwervingsproces van inburgeringsplichtige statushouders die onder het huidige stelsel moeten inburgeren.
- Hiermee wordt beoogd een bijdrage te leveren aan verbetering van het taalniveau van statushouders die nog onder het huidige stelsel inburgeren. Nevendoelen van de inzet van de extra middelen zijn het bevorderen van een soepele overgang naar het nieuwe stelsel voor gemeenten, door gemeenten breed en versterkt aan de slag te laten gaan met de beoogde nieuwe werkwijze, en het beperken van de groep asielmigranten die inburgeren in het huidige systeem (zittend bestand) bij inwerkingtreding van de nieuwe wet Inburgering.

Bestuurlijke afspraken

Het Rijk en de VNG spreken het volgende af:

Gezamenlijke ambitie en activiteiten

- Gemeenten en het Rijk zullen zich inspannen om de inburgeringsplichtige statushouders die niet kunnen profiteren van het aangekondigde beleid, te ondersteunen en te activeren richting passend inburgeringsonderwijs.
- Gemeenten oriënteren zich met deze extra impuls op de regierol op inburgering in het nieuwe stelsel en bereiden zich voor in het kader van een soepele overgang.
- De impuls is bedoeld voor de volgende activiteiten die gemeenten binnen de huidige wettelijke kaders al kunnen uitvoeren waaronder:
 - o Het adviseren/informereren over een bij betreffende persoon passende taalcursus en cursusinstelling
 - o Monitoren hoe de taalverwerving/ de inburgering van betreffende personen vordert
 - o Adviseren over vervolgstappen in taalverwervingsproces, waarbij ook participatie betrokken kan worden aangezien dit stimulerend is voor snellere/betere taalverwerving
 - o Het opzetten van activiteiten die gericht zijn op het versterken van de taalverwerving van de doelgroep.

Gemeenten worden actief uitgenodigd om het voorkomen van fraude te adresseren in de voorlichting aan inburgeraars en misstanden en vermoedens van onregelmatigheden te rapporteren aan Blik op Werk.

Doelgroep

De doelgroep van de tijdelijke middelen betreft de groep inburgeringsplichtige statushouders: personen die reeds inburgeringsplichtig zijn onder de Wi2013 en de nieuwe instroom tot aan de inwerkingtreding van het nieuwe inburgeringsstelsel.

Informatievoorziening en bereik doelgroep

- Gemeenten hebben de ruimte om voor wat betreft het bereik van deze doelgroep keuzes te maken met oog op een zo effectief mogelijk inzet van de middelen.
- Gemeenten bereiken de betreffende doelgroep door de huidige wettelijke instrumenten en mogelijkheden, maatschappelijke begeleiding, de Taaleis in de Participatiewet etc. te benutten.
- Het Rijk zal waar mogelijk (ook in relatie tot AVG) faciliteren in de informatievoorziening om gemeenten te helpen bij het bereiken van de betreffende personen.

Financiële middelen en verdeling

- Het kabinet stelt EUR 40 mln. beschikbaar aan gemeenten voor de periode 2019/2020, waarvan EUR 20 mln. in 2019 en EUR 20 mln. in 2020.
- De middelen worden verdeeld naar rato van de inwonersaantallen van gemeenten.
- De middelen worden verstrekt via een decentralisatie-uitkering.
- Gemeenten verantwoorden zich aan de gemeenteraad over de inzet van de middelen en behaalde resultaten.

Anticiperen op het nieuwe stelsel: leren van de voortgang en eerste ervaringen van gemeenten

- Het Rijk en de VNG volgen de inspanningen van gemeenten met het oog op een soepele overgang naar het nieuwe stelsel.
- Daartoe zal in het eerste kwartaal van 2020 een landelijk beeld worden geschetst over de activiteiten die al door gemeenten ondernomen worden ter voorbereiding op het nieuwe stelsel. Het is daarbij van belang om inzicht te krijgen in de inspanningen, knelpunten en kansen waar gemeenten mee geconfronteerd worden richting het nieuwe stelsel.
- Bij de uitvraag aan gemeenten wordt zo veel mogelijk aangesloten bij een bestaande enquête om de administratieve lasten voor gemeenten te beperken.

Ondersteuning en kennisdeling

- Bovenstaande uitvraag wordt tevens aangegrepen om ondersteuningsbehoeften in beeld te krijgen.
- Om gemeenten hierbij lokaal te ondersteunen dragen het Rijk en de gemeenten zorg om tussentijdse resultaten en gehanteerde succesvolle aanpakken te delen met gemeenten zodat dit bijdraagt aan het lerend vermogen van gemeenten en een soepele overgang naar het nieuwe stelsel.
- In dit kader zullen ook pilots worden geïnitieerd. Hiervoor volgen afspraken met pilotgemeenten.